BIOENERGIA

Maa- ja metsätalousvaliokunta
U 71/2021 vp

2.2.2022

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotusluonnoksesta komission asetukseksi tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun asetuksen (EU) N:o 651/2014 muuttamisesta (valtiontukien yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen muuttaminen)

Bioenergia ry kiittää mahdollisuudesta jättää kirjallinen lausuntomme valtiontukien yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen muuttamisesta.

Ryhmäpoikkeusasetuksen saamisella kohdalleen on merkittävä vaikutus uusiutuvan energian ja hiilensidonnan edistämiselle varsinkin pienemmissä hankkeissa, sillä näin hankkeet voivat edetä ripeämmin toteutukseen.

Komission juuri hyväksymissä CEEAG suuntaviivoissa on otettu merkittävästi tarpeettoman rajoittavia kantoja. Siksi on välttämätöntä saada mahdollisimman kattavasti ja riittävillä reunaehdoilla hankkeita sopimaan ryhmäpoikkeusasetuksen alle.

Liikenteessä kavennetaan liikaa vaihtoehtoja, polttomoottorit pidettävä mukana

Ryhmäpoikkeusasetuksessa otetaan liikenteen teknologisia vaihtoehtoja rajusti kaventava linjaus. Tämä rajaus lähtee jo määritelmistä vähäpäästöisistä ja päästöttömistä ajoneuvoista artiklassa 1. Ajoneuvoiksi hyväksyttäisiin (artikla 36 b) vain sähköautot ja vetyautot. Hyväksyttäviksi liikenteen käyttövoiman infraksi katsotaan vain vety- ja sähköautoihin liittyvät lataus- ja tankkausverkostot.

Henkilö- ja pakettiautojen osalta tämä rajaus astuisi voimaan välittömästi ja raskaallakin liikenteellä 2025. Samaan aikaan Suomessa investoidaan voimakkaasti uusiutuviin ja synteettisiin liikenteen polttoaineisiin, jotka nimenomaan perustuvat polttomoottorien

Bioenergia ry
Eteläranta 10, 00130 Helsinki
www.bioenergia.fi

hyödyntämiseen. Useissa Suomen tieliikennettä koskevissa selvityksissä nestemäisiä ja kaasumaisia uusiutuvia polttoaineita on ajateltu hyödynnettävän pitkälle tulevaisuuteen.

Tämä linja ei ole yhteensopiva 2030 ja 2050 tavoitteiden saavuttamiseksi. Tuen rajausta ei tule tehdä kategorisesti. Ensisijainen toimintalinja tulee olla ajoneuvojen CO2 standardin muuttaminen ja mikäli se ei onnistu, tulee GBERiin ajaa elinkaaripäästöihin perustuva malli siitä, minkälaisille ajoneuvoille ja niiden infralle voidaan tukea myöntää.

U-kirje nostaa näiden osalta haasteen kattavasti esille, mutta Valtioneuvoston kanta ei näiden osalta ole riittävän selkeä. Vaikuttamisen tulee kohdistua kaikkiin biopolttoaineita käyttäviin ajoneuvoihin ja niiden infrastruktuuriin.

Vaatimus IX A listan raaka-aineista kiinteiden osalta poistettava

Artikloissa 41, 43 ja 49 asetetaan ryhmäpoikkeuksen ehdoksi, että tukea saavassa biomassa- ja biopolttoainehankkeessa pitäisi käyttää uusiutuvan energian direktiivin IX A listan mukaisia raaka-aineita. Tämä lista on kuitenkin tarkoitettu vain nestemäisille biopolttoaineille; ei biomassapolttoaineille. Samoin on huomattava, että vaatimus koskee vain direktiivin sovellusrajan ylittäviä hankkeita, kun taas ryhmäpoikkeusasetuksessa alarajaa ei aseteta.

U-kirje ei tuo esille biomassapolttoaineiden osalta, sillä samat rajaukset koskisivat myös niitä. Biomassapolttoaineet tulisi irrottaa Annex IX A raaka-ainevaatimuksesta ja hakea lämmön- ja sähköntuotannon osalta koherenssia RED2 direktiivin sovellusrajojen kanssa. Nestemäisten biopolttoaineiden osalta tilanne on käsitelty kattavasti.

CCUS-hankkeiden markkinoiden nousu huomioitava paremmin

CCUS-hankkeissa, joilla voidaan saavuttaa hiilineutraalin energiajärjestelmän sijaan negatiivisten päästöjen järjestelmä, tukitaso rajoitetaan (artikla (36), 6a) vain 20 %:iin hyväksyttävistä kustannuksista. Tälle ei ole perusteita. CCUS osalta selvästi korkeampi tukitaso on tarpeen juuri tällä vuosikymmenellä, kun infrastruktuuria rakennetaan ja tuotantoa ajetaan ylös ja ensimmäisiin hankkeisiin liittyy vasta käynnistyvän markkinan riskiä sekä teknologian kehittymistä sekä skaalaamista. Esitämme myös huomion, että määritelmässä artikla (2) 131a ja 131b hyväksyttävän kohteen rajauksena on ”teollisuuslaitos”. Tulisi pyrkiä varmistamaan, että tämä rajaus sisältää myös mahdolliset pienemmät toimijat, kuten maatalouden tai NACE luokituksen muut yritykset.

Koherenssi hankkeiden hyväksyttävän kapasiteetin määrittelyssä
Artikla 43 lämmöntuotannon ja uusituvan kaasun tuotannon alarajana on ”hankkeet, joiden asennettu kapasiteetti on alle 400 kW”. Esitetty raja ei ole lainkaan koherentti muun lainsäädännön rajojen kanssa. 400 kW ei ole rajana päästölainsäädännössä, eikä kestävyyskriteereissä uusiutuvan energian direktiivissä (RED2). RED2 rajana on kaasuilla 2 MW ja sen tulisi olla myös ryhmäpoikkeusasetuksen artiklan 43 rajana.

Biohiilen tuotanto ja käyttö mukaan

Asetuksessa ei mainita lainkaan biohiilen tuotantoa, vaikka siihen liittyy merkittäviä päästövähennysmahdollisuuksia sekä biohiilen käyttöä ympäristön tilaa parantavia vaikutuksia. Siksi esitämme sen lisäämistä artiklan 43 alle ja määritelmää artiklaan 2.

Tukien käytössä puolustettava riittävää kansallista vapautta

Lopuksi, on hyvä huomata, että asetuksessa annetaan erinäisiä vapauksia fossiilista energian käytön aktiiviseksi jatkamiseksi samaan aikaan, kun biopolttoaineiden käyttöä haluttaisiin rajoittaa monilla tavoilla. Esimerkiksi artikloissa 38, 39 ja 46 annettaisiin tukea ryhmäpoikkeuksella kivihiili- ja öljykattiloiden muuttamista fossiilista kaasua käyttäviksi ja fossiilisen kaasun käyttöä kaukolämmössä vuoteen 2050 asti.

Uusiutuvaa energiaa jo merkittävästi hyödyntävän Suomen tulee vahvasti puolustaa monipuolisen tuotannon kaikkia mahdollisuuksia fossiilisen energian käyttäjien tarpeista tehdyn asetuksen käsittelyssä ja korostaa ilmastokestävien ratkaisujen välillä teknologianeutraaliutta.

Lisätiedot:
toimialapäällikkö Hannes Tuohiniitty 040 1948628
Bioenergia ry

Harri Laurikka
Toimitusjohtaja
Bioenergia ry